

Πρόταση απόφασης πλαισίου του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας όσον αφορά τα μέσα πληρωμών πλην των μετρητών

(1999/C 376 E/03)

COM(1999) 438 τελικό — 1999/0190(CNS)

(Υποβληθείσα από την Επιτροπή στις 15 Σεπτεμβρίου 1999)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 34, παράγραφος 2 στοιχείο β)

την πρωτοβουλία της Επιτροπής,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Εκτιμώντας τα εξής:

- (1) Η απάτη και η πλαστογραφία όσον αφορά τα μέσα πληρωμών πλην των μετρητών τελούνται συχνά σε διεθνή κλίμακα·
- (2) Οι εργασίες στο τομέα αυτό του Συμβουλίου της Ευρώπης, της ομάδας των οκτώ (G8), ΟΟΣΑ, Interpol και Ηνωμένα Έθνη είναι σημαντικές, αλλά χρειάζεται να συμπληρωθούν από δράση στην Ευρωπαϊκή Ένωση·
- (3) Το Συμβούλιο θεωρεί ότι η σοβαρότητα και η ανάπτυξη ορισμένων μορφών απάτης που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών απαιτούν συνολικές λύσεις· η σύσταση αριθ. 18 του σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος⁽¹⁾, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ στις 16 και 17 Ιουνίου 1997 καθώς και το σημείο 46 του προγράμματος δράσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης⁽²⁾, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βιέννης της 11ης και 12ης Δεκεμβρίου 1998 επιτάσσουν δράση στο θέμα αυτό·
- (4) Σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, οι στόχοι της απόφασης πλαίσιο, ιδίως η εξασφάλιση ότι η απάτη και η πλαστογραφία όσον αφορά τα μέσα πληρωμών πλην των μετρητών αναγνωρίζονται ως ποινικά αδικήματα και επισύρουν αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις σε όλα τα κράτη μέλη, δεν μπορούν να επιταχθούν ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη λόγω της διεθνούς διάστασης των εν λόγω αδικημάτων και ως εκ τούτου επιτυγχάνονται καλύτερα από την Ευρωπαϊκή Ένωση· η εν λόγω απόφαση — πλαίσιο περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη των στόχων αυτών και δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για τον σκοπό αυτό.

(5) Η παρούσα Απόφαση Πλαίσιο θα πρέπει να συμβάλει στην καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας όσον αφορά τα μέσα πληρωμών πλην των μετρητών όπως και οι άλλες πράξεις που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο όπως η κοινή δράση 98/428/ΔΕΥ⁽³⁾ για τη δημιουργία ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου, η κοινή δράση 98/733/ΔΕΥ⁽⁴⁾ σχετικά με το αξιόποινο της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η απόφαση επέκτασης της εντολής της Eurogol για την κάλυψη της πλαστογραφίας χρημάτων και μέσων πληρωμών η κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ⁽⁵⁾ για το ξέπλυμα χρήματος, τον προσδιορισμό, τον εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων και των προϊόντων του εγκλήματος καθώς και η Απόφαση του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 1999 σχετικά με την επέκταση της εντολής της Eurogol για την πλαστογραφία χρημάτων και μέσων πληρωμών⁽⁶⁾.

- (6) Η Επιτροπή υπέβαλε την 1η Ιουλίου 1998 στο Συμβούλιο ανακοίνωση με τον τίτλο «Πλαίσιο δράσης για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας όσον αφορά τα μέσα πληρωμών πλην των μετρητών»⁽⁷⁾, το οποίο περιλαμβάνει πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία καλύπτει τόσο προληπτικές όσο και κατασταλτικές πτυχές του προβλήματος·
- (7) Η ανακοίνωση περιλαμβάνει σχέδιο κοινής δράσης το οποίο αποτέλεσε ένα στοιχείο αυτής της συνολικής προσέγγισης και αποτελεί το σημείο εκκίνησης για την παρούσα απόφαση πλαίσιο·
- (8) Είναι απαραίτητο η περιγραφή των διαφόρων συμπεριφορών που πρέπει να ποινικοποιηθούν σε σχέση με την απάτη και την πλαστογραφία όσον αφορά τα μέσα πληρωμών πλην των μετρητών να καλύπτει ολόκληρο το φάσμα των δραστηριοτήτων που συνολικά αποτελούν την απειλή του οργανωμένου εγκλήματος σχετικά·
- (9) Είναι απαραίτητο οι συμπεριφορές αυτές να χαρακτηρισθούν ως ποινικά αδικήματα σε όλα τα κράτη μέλη, και να προβλεφθούν αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις για τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που διαπράττουν ή υπέχουν ευθύνη για τέτοια αδικήματα, και τα αδικήματα αυτά να θεωρούνται ότι υπάγονται στη νομοθεσία κατά του ξέπλυματος χρήματος·
- (10) Είναι απαραίτητο τα κράτη μέλη να διαβουλευούνται μεταξύ τους όταν περισσότερα από ένα κράτη μέλη έχουν δικαιοδοτική αρμοδιότητα για το ίδιο αδικήμα·

⁽¹⁾ ΕΕ C 251 της 15.8.1997, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ C 19 της 23.1.1999, σ. 1.

⁽³⁾ ΕΕ L 191 της 7.7.1998, σ. 4.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 351 της 29.12.1998, σ. 1.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 333 της 9.12.1998, σ. 1.

⁽⁶⁾ ΕΕ C 149 της 28.5.1999, σ. 16.

⁽⁷⁾ COM(98) 395 τελικό.

(11) Είναι επίσης απαραίτητο τα κράτη μέλη να εγκαθιδρύσουν αποτελεσματική συνεργασία με τις ιδιωτικές υπηρεσίες και τους οργανισμούς που έχουν αρμοδιότητες για τη λειτουργία και την παρακολούθηση των συστημάτων πληρωμών, και τα κράτη μέλη να παρέχουν το ένα στο άλλο την ευρύτερη δυνατή αμοιβαία συνδρομή·

2. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης πλαίσιο ο όρος «υπήκοος» κράτους μέλους: πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τη δήλωση στην οποία προέβη το κράτος αυτό βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) της ευρωπαϊκής σύμβασης περί εκδόσεως της 13ης Δεκεμβρίου 1957.

Άρθρο 2

Περιγραφή των συμπεριφορών

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟ:

Τα μέτρα που απαριθμούνται στα άρθρα 3 έως 6 αφορούν τα ακόλουθα είδη εκ προθέσεως συμπεριφορών:

Άρθρο 1

Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης-πλαίσιο, και με την επιφύλαξη πιο λεπτομερών ορισμών στις νομοθεσίες των κρατών μελών, νοούνται ως:

α) «μέσα πληρωμής (πλην των μετρητών»: κάθε μέσο εκτός από το νόμιμο νόμισμα (τραπεζογραμμάτια και κέρματα) που επιτρέπεται, μόνο του ή σε συνδυασμό με άλλο μέσο (πληρωμής), στον νόμιμο κάτοχο του/πληρωτή, να λάβει χρήμα ή αξία, να πραγματοποιήσει ή να λάβει πληρωμές για αγαθά, υπηρεσίες ή άλλα αντικείμενα αξίας, να εκδώσει εντολή ή μήνυμα με το οποίο ζητά ή επιτρέπει τη μεταφορά χρηματικών ποσών (υπό μορφή χρηματικής απαίτησης έναντι τρίτου) σε διαταγή ενός δικαιούχου·

β) «πράξη πληρωμής»: πράξη με την οποία λαμβάνεται χρήμα ή αξία, πραγματοποιούνται ή λαμβάνονται πληρωμές για αγαθά, υπηρεσίες ή άλλα αντικείμενα αξίας, και/ή εκδίδεται εντολή ή μήνυμα με το οποίο ζητείται ή επιτρέπεται η μεταφορά χρηματικών ποσών (υπό μορφή χρηματικής απαίτησης έναντι τρίτου) σε διαταγή ενός δικαιούχου, μέσω ενός μέσου πληρωμής·

γ) «ειδικός εξοπλισμός»: κάθε εξοπλισμός (περιλαμβανομένου του λογισμικού) που έχει σχεδιαστεί ή προσαρμοστεί για την πρόσβαση, την κατασκευή ή την αλλοίωση ενός μέσου πληρωμής ή μέρους αυτού ή μιας πράξης πληρωμής, περιλαμβανομένου του εξοπλισμού που έχει σχεδιαστεί ή προσαρμοστεί για την τροποποίηση ή αλλοίωση κάθε πληροφορίας ή δεδομένου που αφορά ή περιέχεται σε κάθε μέσο πληρωμής ή πράξη πληρωμής·

δ) «νομικό πρόσωπο»: κάθε οντότητα η οποία αναγνωρίζεται ως νομικό πρόσωπο βάσει του ισχύοντος εθνικού δικαίου, πλην των κρατών ή των άλλων οργανισμών δημοσίου δικαίου όταν ασκούν κρατική εξουσία και των δημόσιων διεθνών οργανισμών·

ε) «νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες»: η συμπεριφορά που ορίζεται στο άρθρο 1 τρίτη περίπτωση της οδηγίας του Συμβουλίου αριθ. 91/308/ΕΟΚ⁽¹⁾.

α) παράνομη ιδιοποίηση ενός μέσου πληρωμής·

β) κατάρτιση πλαστού ή νόθευση ενός μέσου πληρωμής·

γ) εν γνώσει χρησιμοποίηση ενός μέσου πληρωμής χωρίς την άδεια του κατόχου του·

δ) εν γνώσει κατοχή παράνομα ιδιοποιημένου, πλαστού ή νοθευμένου μέσου πληρωμής·

ε) εν γνώσει χρησιμοποίηση παράνομα ιδιοποιημένου, πλαστού ή νοθευμένου μέσου πληρωμής και εν γνώσει αποδοχή πληρωμής υπό τις συνθήκες αυτές που καλύπτονται στο στοιχείο ε)·

στ) εν γνώσει χωρίς άδεια χρησιμοποίηση στοιχείων ταυτότητας για την πραγματοποίηση ή την επεξεργασία μιας πράξης πληρωμής·

ζ) εν γνώσει χρησιμοποίηση πλαστών στοιχείων ταυτότητας για την πραγματοποίηση ή την επεξεργασία μιας πράξης πληρωμής·

η) χειρισμός δεδομένων, περιλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με λογαριασμούς ή άλλων στοιχείων προσδιορισμού της ταυτότητας, για την πραγματοποίηση ή την επεξεργασία μιας πράξης πληρωμής·

θ) χωρίς άδεια διαβίβαση στοιχείων ταυτότητας για την πραγματοποίηση ή την επεξεργασία μιας πράξης πληρωμής·

ι) χωρίς άδεια κατασκευή, χειρισμός, κατοχή ή χρησιμοποίηση ειδικά προσαρμοσμένου εξοπλισμού ή στοιχείων μέσων πληρωμών για:

— την κατασκευή ή την αλλοίωση οποιουδήποτε μέσου πληρωμής ή μέρους αυτού·

— τις παράνομες συμπεριφορές που περιγράφονται στα στοιχεία στ) έως θ).

Τα μέτρα αφορούν επίσης την συνέργεια ή ηθική αυτοουργία σε οποιαδήποτε από τις συμπεριφορές που περιγράφονται στα στοιχεία α) έως ι) ή εν γνώσει αποκόμιση αξίας ή περιουσιακού οφέλους από αυτές.

(¹) ΕΕ L 166 της 28.6.1991, σ. 77.

Άρθρο 3

Μέτρα που πρέπει να ληφθούν σε εθνικό επίπεδο

1. Κάθε κράτος μέλος χαρακτηρίζει τα είδη συμπεριφοράς που απαριθμούνται στο άρθρο 2 ως ποινικά αδικήματα.
2. Κάθε κράτος μέλος προβλέπει ότι τα νομικά πρόσωπα υπέχουν ευθύνη για τα αδικήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 εφόσον αυτά διαπράττονται προς όφελός τους από οποιοδήποτε πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου, και το οποίο κατέχει εντός του νομικού προσώπου ηγετική θέση, βασιζόμενη:
 - a) σε εξουσία αντιπροσώπευσης του νομικού προσώπου ή
 - β) σε εξουσία λήψης αποφάσεων για λογαριασμό νομικού προσώπου ή
 - γ) σε εξουσία άσκησης ελέγχου εντός του νομικού προσώπου.
3. Κάθε κράτος μέλος προβλέπει οι ποινές για τα αδικήματα που αναφέρονται στη παράγραφο 1 αυτά να είναι:
 - a) όσον αφορά τα φυσικά πρόσωπα, αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές, και στις πλέον σοβαρές περιπτώσεις περιλαμβάνουν στερητικές της ελευθερίας ποινές δυνάμενες να δικαιολογήσουν έκδοση·
 - β) όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα, αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις που περιλαμβάνουν πρόστιμα ποινικού και μη χαρακτήρα και μπορούν να περιλάβουν και άλλες κυρώσεις όπως:
 - i) αποκλεισμός από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις·
 - ii) μέτρα προσωρινής ή οριστικής απαγόρευσης της άσκησης εμπορικής δραστηριότητας·
 - iii) επιβολή δικαστικής εποπτείας
 - iv) δικαστική απόφαση διάλυσης.
4. Τα αδικήματα που περιγράφονται στην παράγραφο 1 θεωρούνται σοβαρά αδικήματα, σε σχέση με την εφαρμογή της κοινής δράσης 98/699/ΔΕΥ.

Άρθρο 4

Δικαιοδοσία

1. Κάθε κράτος μέλος επεκτείνει την δικαιοδοσία των δικαστηρίων του επί των αδικημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 εφόσον:
 - a) το αδίκημα διαπράττεται εν όλω ή εν μέρει στο έδαφός του·
 - β) ο διαπράξας το αδίκημα είναι υπήκοός του.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 2, κάθε κράτος μέλος μπορεί να περιορίζει την δικαιοδοτική αρμοδιότητα στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο στοιχείο α). Ένα κράτος μέλος που δεν κάνει χρήση αυτού του περιορισμού μπορεί ωστόσο να θεωρήσει ότι για τα αδικήματα του στοιχείου β) έχει δικαιοδοσία μόνο σε ειδικές περιπτώσεις ή περιστάσεις.

2. Εάν ένα κράτος δεν εκδίδει τους υπηκόους του, η δικαιοδοσία των δικαστηρίων του εκτείνεται στα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3, εφόσον διαπράττονται από υπηκόους του εκτός του εδάφους του.

Κάθε κράτος μέλος, εφόσον ένας υπήκοός του θεωρείται ύποπτος ότι έχει διαπράξει σε άλλο κράτος μέλος ένα από τα αδικήματα που περιγράφονται στο άρθρο 3 και δεν εκδίδει το πρόσωπο αυτό στο άλλο κράτος μέλος για το λόγο μόνο της υπηκοότητάς του, υποβάλει την υπόθεση στις αρμόδιες αρχές του για την ενδεχόμενη άσκηση δίωξης.

Για να καταστεί δυνατή η δίωξη, οι φάκελοι, οι πληροφορίες και τα αποδεικτικά στοιχεία τα σχετικά με το αδίκημα διαβιβάζονται σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται στο άρθρο 6 της ευρωπαϊκής σύμβασης περί εκδόσεως της 13ης Δεκεμβρίου 1957.

Το εκζητούν κράτος μέλος ενημερώνεται για την άσκηση της δίωξης και για την έκβασή της.

Άρθρο 5

Συνεργασία με δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες ή φορείς

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε οι δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες και φορείς που συμμετέχουν στη διαχείριση, τον έλεγχο και την παρακολούθηση των συστημάτων πληρωμών, να συνεργάζονται, με τις αρχές που είναι αρμόδιες για την ανάκριση και την τιμωρία των αδικημάτων που προβλέπονται από την παρούσα απόφαση πλαίσιο.

Ειδικότερα, αυτές οι υπηρεσίες και φορείς:

- a) ενημερώνουν με δική τους πρωτοβουλία τις εν λόγω αρχές, εφόσον έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι έχει διαπραχθεί ένα από τα αδικήματα αυτά·
- β) παρέχουν στις αρχές αυτές κάθε κατάλληλη πληροφορία, είτε κατόπιν αιτήματός των αρχών αυτών ή με δική τους πρωτοβουλία.

2. Όσον αφορά την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, η εφαρμογή της παραγράφου 1 πρέπει να εξασφαλίζει επίπεδο προστασίας ισοδύναμο με εκείνο που προβλέπεται από την οδηγία αριθ. 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1). Τα δεδομένα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο για τους σκοπούς για τους οποίους έχουν διαβιβαστεί.

(1) ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31.

Άρθρο 6**Συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών**

1. Σύμφωνα με τις ισχύουσες συμβάσεις, πολυμερείς ή διμερείς συμφωνίες ή ρυθμίσεις, τα κράτη μέλη παρέχουν την ευρύτερη δυνατή αμοιβαία συνδρομή κατά τις διαδικασίες τις σχετικές με τα εγκλήματα που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση πλαίσιο.

2. Όταν περισσότερα από ένα κράτη μέλη έχουν δικαιοδοσία για τα αδικήματα που αναφέρονται στην παρούσα απόφαση πλαίσιο, τα κράτη μέλη θα διαβουλεύονται μεταξύ τους προκειμένου να συντονίσουν τις ενέργειές τους για την αποτελεσματικότερη δυνατή δίωξη του εγκλήματος.

Άρθρο 7**Εφαρμογή**

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα απόφαση πλαίσιο το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2000. Ενημερώνουν σχετικά την Επιτροπή και υποβάλουν αντίγραφα των μέτρων με τα οποία εφαρμόζεται η απόφαση πλαίσιο.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, οι τελευταίες αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα απόφαση — πλαίσιο ή συνοδεύονται από παρόμοια παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Η Επιτροπή υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο για την εφαρμογή από τα κράτη μέλη των υποχρεώσεων που υπέχουν βάσει της παρούσας απόφασης πλαισίου, το αργότερο εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος της.

Άρθρο 8**Έναρξη ισχύος**

Η παρούσα απόφαση — πλαίσιο αρχίζει να ισχύει από την ημερομηνία δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Άρθρο 9**Αποδέκτες**

Η παρούσα απόφαση — πλαίσιο απευθύνεται στα κράτη μέλη.